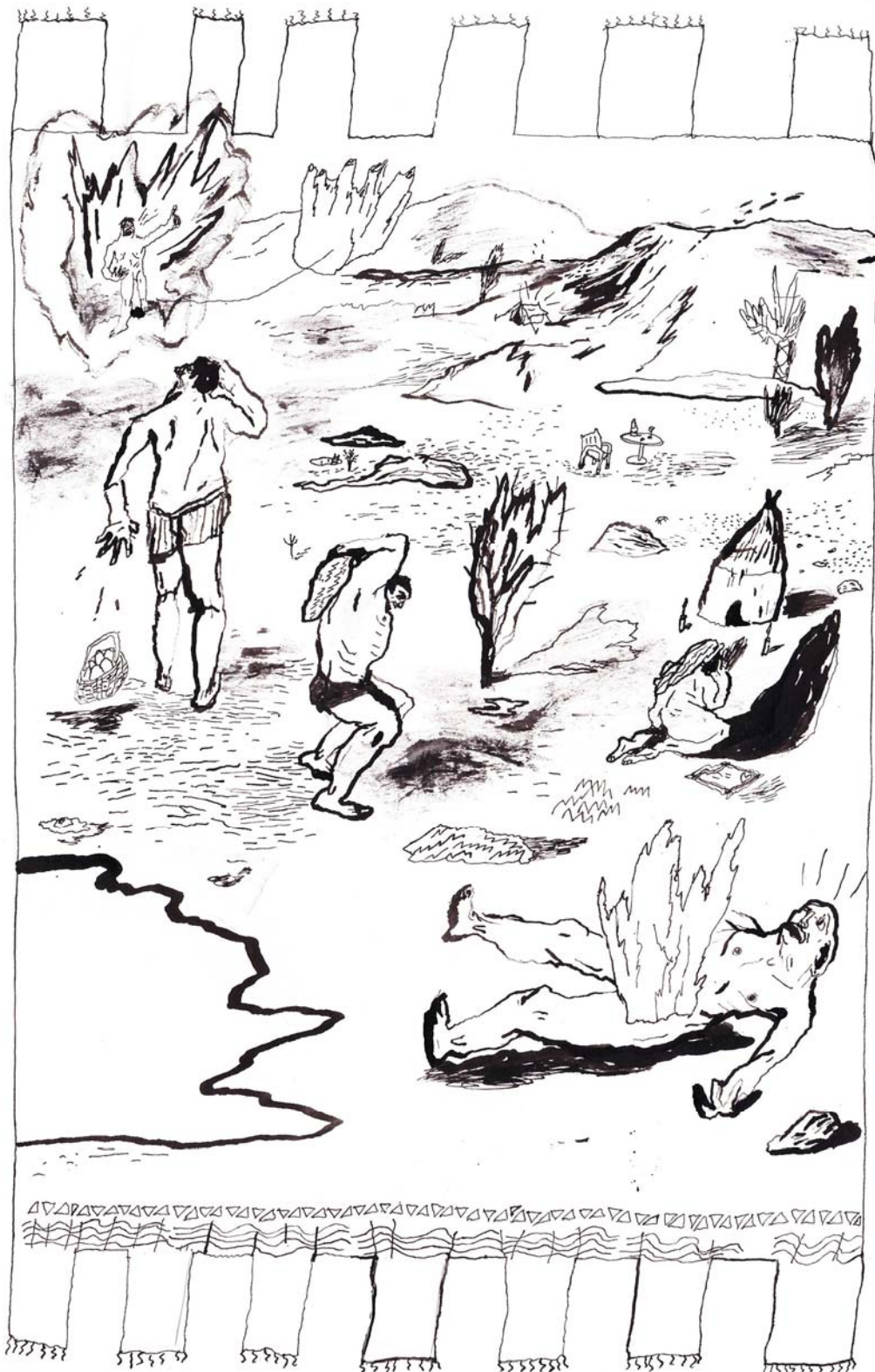

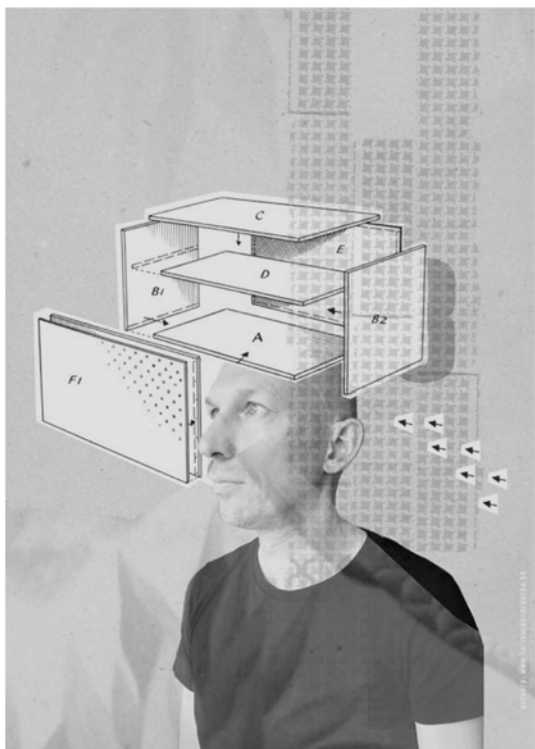
LESMAF BENNY

BENNY

Een 14+ toneelstuk
door: Pepijn Lievens

LESMAP BENNY (lesmap & tekening: Chiara Lammens)

INHOUD:

- * over Benny
- * over eerdere toneelstukken
- * interview met Pepijn Lievens

- * LESMAP:
- * intro
- * Verhalen/ je eigen waarheid
- * Vriendschap
- * 'Je eigen ik'
- * Besluit

Over Benny:

'Er was een keer een gast... hij had geen geld voor de trein en hij reed dan maar mee met een goederentrein, illegaal, hij verstopte zich in een koelwagon. Maar opeens valt de deur dicht en zit hij gevangen. Als de trein stopt wordt hij gevonden, doodgevroren. Op de wand heeft hij met stylo zijn laatste uren beschreven, hoe dat hij langzaam verstijfde van de kou. Maar gans die tijd had de koelinstallatie niet aangestaan. Hij was gestorven aan ingebeelde kou!

De waarheid bestaat niet. Alleen uw eigen waarheid bestaat.'

Een 14+ toneelstuk

Tekst en spel: Pepijn Lievens

Regie: Koen De Ruyck

Decor en licht: Geert Vandewalle

Techniek: Karlheinz Chambaere

In samenwerking met CC De Herbakker, Eeklo

www.pepijnlievens.com

Schrijver/ acteur Pepijn Lievens spitst zich vooral toe op jeugdtheater. Aan de hand van een inventieve tekst en een expressieve acteerstijl, zet hij verhalen op scène over relevante thema's. Kenmerkend voor de voorstellingen zijn een suggestieve scenografie en de vermenging van vertellen en spelen. Humor, ernst en onverwachte wendingen wisselen elkaar in snel tempo af. Zijn bekendste jeugdtheaterstukken zijn *Averechts* en *Donderdag*. *Averechts* toonde het verhaal van Henry Tandey, een Engelse soldaat die zich tijdens de Eerste Wereldoorlog ontpopte tot een held, maar ook: hij stond oog in oog met de jonge soldaat Adolf Hitler en liet hem in leven. Voor *Donderdag* bewerkte Pepijn Lievens *Romeo en Julia* van William Shakespeare tot een hedendaags, Vlaams liefdesverhaal tegen de setting van twee rivaliserende slagersfamilies.

De pers over eerdere toneelstukken van Pepijn Lievens:

'Het was lang geleden dat we nog zo'n lekker dwars, uitdagend in vorm en inhoud, jeugdtheater zagen' (De Morgen)

'Een slimme balans tussen de lach en de traan.' (De Standaard)

'Je wil meer, veel meer van dat.' (Cobra.be)

Een interview met Pepijn Lievens, de schrijver van het toneelstuk:

Waar gaat Benny over?

Benny gaat over het ontstijgen aan de werkelijkheid, over vluchten in een fantasiewereld. Ik heb geprobeerd om een verhaal te vertellen van een gekwetste jongeman die op zijn manier weet te overleven. De tekst gaat nogal vooruit, in een volkse taal die af en toe aanleunt bij het literaire. Het is een monoloog die steunt op drie inhoudelijke pijlers: stadslegendes, filosofie en een persoonlijk verhaal. Maar deze drie gaan onmerkbaar in elkaar over en door snel te wisselen blijft de aandacht van de toeschouwer gevat. Eigenlijk presenteert er zich een entertainend personage maar ondertussen ontvouwt er zich een gelaagde ontboezeming met een dramatisch slot.

Wat is het thema?

Er staat een mooi zinnetje in de tekst: 'De waarheid bestaat niet, alleen uw eigen waarheid bestaat.' Dat is voor mij de kernzin. Je kan van het leven maken wat je wil. Wat is dat trouwens 'de waarheid'? Dat is interessant om over te filosoferen. Zeker voor de doelgroep van 14+

Wat is dat precies, een stadslegende?

Dat zijn verhalen die de ronde doen maar waar niemand nog van weet of ze nu echt gebeurd zijn of niet. Ik zal eens een voorbeeldje geven: Een hond komt thuis met een konijn in zijn bek, het blijkt het konijn van de burens te zijn. De eigenaar van de hond gooit het konijn dan maar over de haag. Maar niet veel later komt zijn buurman langs: 'Moet ge nu eens wat weten? Gisteren was ons konijn dood, we hebben het begraven en vandaag hangt het in de boom in onze tuin!'

Waarom heb je gewerkt met stadslegendes?

Dat zijn natuurlijk straffe verhalen maar ze zijn ook allemaal waar of niet waar of een beetje waar. Waar eindigt de waarheid en begint de leugen? Is een verhaal aandikken liegen? Denk maar aan sociale media en hoe mensen zich daar presenteren...

Hoe lang schrijf je aan zo stuk en hoe ga je te werk?

Het eigenlijke werk duurt een week of vijf. Maar ik doe dit gespreid over een jaar ongeveer. Het ideeën verzamelen en *researchen* doe ik eigenlijk constant, tussendoor. Maar als de tekst naar scène vertaald wordt, begint heel het werk weer van voren af aan. Het is niet omdat een anekdote goed werkt op papier dat het ook interessant is om naar te kijken. Of een prachtige zin kan in een toneelzaal nogal klef klinken. Tijdens het repeteren wordt de overdracht naar het publiek het belangrijkste. Wat willen we precies zeggen en tonen? Hoe doen we dat? En welk effect willen we verkrijgen?

Wat wil je dan meegeven aan je publiek?

In dit geval: Er loopt een dunne lijn tussen werkelijkheid en fantasie.
En als je die kan bewandelen ben je een acrobaat. Heerlijk! Benny is een
verhaal over mentale acrobatie. En over veerkracht.

'De waarheid bestaat niet, alleen uw eigen waarheid bestaat.'
(Benny Van Gent)

Deze lesmap is opgedeeld in een aantal overkoepelende thema's

- * Verhalen / je eigen waarheid
- * Vriendschap
- * 'Je eigen ik'
- + Besluit

Onderstaande onderwerpen zijn de belangrijkste thema's uit het toneelstuk. Deze kunnen als leidraad gebruikt worden binnen de gesprekken en opdrachten in de klas:

Ontsnappen aan de werkelijkheid. (Een eigen, betere wereld creëren voor jezelf door middel van fantasie.)

Ook het thema van zelfdoding komt aan bod en mag zeker een woordje uitleg krijgen.

Het verhaal is doorspekt met stadsverhalen (*urban legends*), die ook de grens op zoeken waar/niet waar.

Trefwoorden:
Verbondenheid
Zelfbeeld
Eigenwaarde
Fantasie
Humor

VERHALEN / JE EIGEN WAARHEID

1:

Schrijf samen met de andere leerlingen een onwaarschijnlijk verhaal.

Maak een nieuwe stadslegende: begin met elk één zin uit een tijdschrift of krant te knippen en schrijf hier een zin bij. Dan geven we de stukjes tekst steeds door en vult elke leerling steeds aan met één zin. Op het einde hebben we een collagetekst waarbij iedereen steeds één zin aan toegevoegd heeft, om zo tot een onwaarschijnlijk en onverwacht verhaal uit te komen.

- Waar eindigt elke verhaal?
- De leerlingen lezen elk hun tekstje voor (waaraan zij begonnen zijn)
- Welk stuk van de tekst zou te geloven zijn?
- Waarin zit hem het geloofwaardige?
- Zou je deze verhalen de wereld kunnen insturen en doen alsof ze waargebeurd zijn?

extra informatie:

De collage-tekst is een werkwijze die vaak door dadaïsten gebruikt werd. Ze gingen willekeurige zinnen uitknippen om zo een nieuwe tekst, dada-poëzie samen te stellen. Hieronder de startwijze, volgens Tristan Tzara:

*Take a newspaper.
Take some scissors.
Choose from this paper an article of the length you want to make your poem.
Cut out the article.
Next carefully cut out each of the words that make up this article and put them all in a bag.
Shake gently.
Next take out each cutting one after the other.
Copy conscientiously in the order in which they left the bag.
The poem will resemble you.
And there you are — an infinitely original author of charming sensibility even though unappreciated by the vulgar herd.*

2:

Laat de leerlingen een stukje meebrengen uit de media dat zo ongeloofwaardigs is dat... het een stadslegende zou kunnen zijn!

Laat ze hen dit elk voorstellen en vertellen waarin hem het onwaarschijnlijke schuilt, waarom ze dit hebben gekozen. Ze kunnen bij elk stukje een eigen 'einde' of onwaarschijnlijker plot bedenken, samen of individueel.

Dit kan een mooie aanleiding zijn om een gesprek te starten over de media en de geloofwaardigheid van nieuwsberichten en andere verhalen.

- Hoe weet je dat een nieuwsfeit echt gebeurd is?
- waar haal je jouw nieuwsberichten?
- Wat vertrouw je meer, geschreven pers, de radio, gehoord van iemand, een nieuwssite, Facebook,...
- Ben je iemand die de waarheid achter een verhaal opzoekt?
- Zou jij een stadslegende kunnen herkennen?
- Ben je ooit al eens in zo'n verhaal 'getrapt'?
- Hou je ervan straffe verhalen te vertellen?
- Vind je het belangrijk dat een straf verhaal waargebeurd is?
- Vind je het belangrijk dat boeken, muziek, theater waargebeurde feiten bevatten?
- Wie heeft een straf verhaal?
- ...

Wat is het verschil tussen, en kan je een eigen definitie geven van een:

- roddel
- stadslegende
- nieuwsfeit
- nieuwtje
- mop
- annonce
- verhaal
- anekdote
- leugen
- ...

+geef eventueel van elk een voorbeeld

3:

Schrijf je eigen levensverhaal... opnieuw!

Laat de leerlingen hun eigen alternatieve levensloop schrijven: hoe ziet hun leven er uit, wat hebben ze al allemaal meegemaakt voor straffe stoten, wat zullen ze nog meemaken?

Geef hen mee dat er net zoals bij Benny een dunne koord loopt tussen waar en bijna waar. Ze kunnen dus gerust dingen uitvergroten of totaal gaan verzinnen. Als voorbeeld uit het toneelstuk: de opsluiting en overwinning in Afghanistan.

Als extra kan hierbij een tekening komen van zichzelf in hun meest heldhaftige daad van hun leven. (Benny die ontsnapt aan de Taliban.)

VRIENDSCHAP

4:

Als je je eigen 'Kevin' zou bedenken, een ingebeelde vriend, hoe zou die er dan uit zien?

Laat de leerlingen nadenken over vriendschap, en wat dit voor hen betekent? Dit kan eventueel aan de hand van een *mindmap* waarin ze begrippen gaan verzamelen die ze linken met vriendschap, dit kunnen waarden zijn waar ze aan hechten of voorbeelden van diepe vriendschapsbanden zijn.

Hierna kunnen ze een eigen vriend bedenken aan de hand van de vraag: hoe ziet jouw ideale vriend eruit?

Welke zijn zijn of haar eigenschappen? Denk hierbij aan:

- Welke kenmerken heeft hij of zij?
- Welke zeker niet?
- Welke muziek of welk lied past bij jullie vriendschap?
- Hoeveel verwantschap wil je, iemand die érg op je lijkt of niet helemaal anders is?
- Zou jij een goede vriend voor jezelf zijn?
- Wat zou jij voor deze vriend of voor je beste vriend over hebben? Zou je jouw hart geven indien nodig?
- ...

Als extra opdracht kunnen ze van deze 'perfecte' vriend / Kevin een collage maken. Dit waarbij ze vanuit knipsels uit tijdschriften een nieuwe persoon samenstellen. Hier kunnen ze zeker nog verder gaan in hun verbeelding: misschien heeft jouw ideale vriend drie armen om zo ook

altijd jouw schooltas te dragen, een privéjet op de achtergrond, of heeft hij of zij geen benen maar kan hij vliegen... enzovoort.

Hoe onwaarschijnlijk is jouw ingebeelde vriend? Hoe ongeloofwaardig was Kevin in het verhaal?

5:

Tegenin durven gaan

Laat de leerlingen nadenken over vriendschap en hoever ze hiervoor zouden gaan. Waar ligt de grens voor jou? Hoeveel verwacht je van iemand in een vriendschap en hoeveel ben je zelf bereid te geven?

Zou je jouw hart afstaan aan een vriend?

Laat hen vooral nadenken over de grens tussen verwachtingen en onredelijke eisen.

Dit kunnen ze doen aan de hand van een rollenspel waarbij hen een situatie wordt voorgesteld. Per twee is er iemand die een kaartje met een beschrijvende situatie krijgt en speelt, de tweede persoon moet hierop inspelen maar ook zelf beslissen waar de grens ligt.

Hiervoor kunnen ze starten met een aantal situaties uit het theaterstuk:

- Wat doe je als jouw plek in de camionette wordt ingenomen door de frigobox?
- Wat doe je als iemand dreigt van het dak te springen(ook al is het in een net...)?
- Wat doe je als je vrienden je op de kast zetten, zonder dat ze weten dat je hoogtevrees hebt?
- Wat doe je als je ontdekt dat je beste vriend niet vertelde dat hij een nieuw hart nodig heeft?

andere situaties:

- Wat doe je als iemand iets heel vies in je brooddoos gestopt heeft?
- Wat doe je als iemand je grootste geheim voor de hele klas verklapt?
- Wat doe je als iemand de lelijkste schoenen ooit kocht en vraagt wat je ervan denkt?
- Wat doe je als je ontdekt dat iemand heel hard tegen je loog?
- Wat doe je als je een geheime liefdesverklaring van een klasgenoot kreeg?
- ...

De leerlingen kunnen ook zelf aan de slag met een aantal situaties op briefjes te schrijven.

Na dit rollenspel kunnen een aantal pijnlijke situaties besproken worden en een gesprek over pesten, uitsluiting geopend worden. En hoe ver deze

zaken kunnen gaan. Hier kan eventueel het thema van zelfdoding aan bod komen.

'JE EIGEN IK'

6:

Slogan/ levensmotto

Laat de leerlingen nadenken over hun waarden en normen in het leven die ze écht belangrijk vinden.

Wat denk je van de slogan van Benny: *De waarheid bestaat niet. Alleen uw eigen waarheid bestaat?*

Kan je nog andere levensmotto's of levenswaarheden uit Benny's verhaal halen?

Laat hen een eigen slogan of levensmotto uitwerken en uitschrijven. Hoe ga je deze verkondigen? Op een spandoek, achter een vliegtuig, reclameposters, kortingsbonnetjes, annonce,...

Ze kunnen deze posters, spandoeken,... effectief uitwerken in de klas. Dit eventueel in samenwerking met de leerkracht p.o.

Doe je zelf al iets om een bepaalde boodschap een waarde mee te geven aan andere? In hoe je met anderen omgaat, praat, handelt,... ?

7:

Transformeer jezelf tot een alter ego

Laat de leerlingen een check-up doen van zichzelf. Wat zou je graag anders zien aan jezelf, welk element zet je meer in de verf of wat laat je achterwege? Benny (ben nie) wil een ander naam: Ben. Waar schuilt voor de leerlingen een grote verandering? Welke van volgende aanpassingen zouden ze overwegen:

- naam
- uiterlijk
- straf verhaal/ anekdote
- een bepaalde 'kracht'
- ...

Dit kunnen ze voorstellen in een korte tekst met eventueel een portret erbij van hun alter ego. Eventueel als nabespreking kan hierover een gesprek volgen over identiteit en identiteitswissel.

Doe je je soms voor als iemand anders, zijn er bepaalde momenten dat je je anders gaat gedragen naarmate van de omgeving? Kan je hier een voorbeeld van geven? Deed je je al eens letterlijk voor als iemand anders? Waarom? Hoe voelde dit? Zie je het soms aan ander als die zich anders voordoet? Hoe zou je jezelf soms willen veranderen? Op welk moment? Hoe veranderen personen op een natuurlijke 'manier'? Denk hierbij bijvoorbeeld aan ouder worden, studeren,... Heb je nog voorbeelden?

8:

De valies

Laat de leerlingen een opsomming maken van wat écht essentieel is in hun leven. *Wat stopt je zeker in jouw valies als je het ouderlijk huis verlaat? Wat is ballast en zou je liever achterwege willen laten?*

Deze vraag kan leiden tot een groepsgesprek of een individueel werk. Een tekening met de opsomming van wat belangrijk is en wat ballast is. Hierbij kan je vertrekken vanuit de concrete vraag: wat zou je meenemen als je lang wegging? Wat zou je redden als er brand uitbrak? Wat zou je beter eens wegdoen? Vanuit concrete situaties en spullen kan je de overstap maken naar minder materiële zaken zoals waarden waar ze aan hechten.

BESLUIT

Wat vonden de leerlingen van het stuk? Wat is de belangrijkste waarde voor hen? Wat vonden ze het beste stuk van het verhaal?

Laat hen eventueel het voor hen meest waardevolle stuk uitbeelden, herwerken tot een nieuw verhaal,...